

Wybór tekstów Światowej Federacji Luterńskiej dotyczących troski

o stworzenie

Światowa Federacja Luterńska (ŚFL) to Wspólnota 148 Kościołów luterńskich gromadząca 75,5 miliona chrześcijan z 99 krajów świata. Za swój cel statutowy uważa ona między innymi: „wspieranie na całym świecie pośród Kościołów członkowskich działalności diakonijnej, łagodzenia ludzkiej nędzy, promocji pokoju i praw człowieka, sprawiedliwości społecznej i gospodarczej, dbałości o zachowanie Bożego stworzenia i wzajemne dzielenie się zasobami” (*Constitution of The Lutheran World Federation*, art. 3b, <https://www.lutheranworld.org/content/resource-lwf-constitution-and-bylaws>). Działania na rzecz troski o stworzenie kształtują aktywność ŚFL obok jej zaangażowania na rzecz świadczenia o Ewangelii Jezusa Chrystusa, wspierania jedności chrześcijaństwa, a także wspierania poprzez wspólnotę i prowadzone studia swoich Kościołów członkowskich w pełnieniu ich zadań.

ŚFL powstała w 1947 r. na Zgromadzeniu Ogólnym w Lund. Te organizowane co 6-7 lat spotkania delegatów wszystkich Kościołów członkowskich stanowią kamienie milowe życia Federacji. Na nich podsumowane są jej dotychczasowe działania, a także wyznaczane są kierunki na przyszłość. W ich tematyce ogniskują się zainteresowania i działania Federacji w poprzedzającym je okresie. W czasie V Zgromadzenia Ogólnego w Evian w 1970 r. dokonał się przełom w metodzie pracy zgromadzeń, do którego impulsem był wyższy niż dotychczas udział delegatów młodzieżowych oraz z krajów tzw. „drugiego i trzeciego świata”. Postulaty odejścia od ściśle akademickiej refleksji teologicznej prowadzonej na uniwersytecką, europejską modłę, na rzecz przyjrzenia się bieżącym problemom i wyzwaniom Kościołów zaowocowały już na kolejnym Zgromadzeniu Ogólnym w Daressalam w Tanzanii w 1977 r. Dzięki przełomowi z Evian wśród głównych tematów poruszanych w Afryce znalazł się także następujący: „W Chrystusie – odpowiedzialna troska o stworzenie”. Poświęcenie całej sekcji prac Zgromadzenia tematyce stworzenia powtórzyło się na kolejnych dwóch Zgromadzeniach Ogólnych, w Budapeszcie (1984) i Kurytybie (1990). Na kolejnych Zgromadzeniach Ogólnych, w Hong-Kongu (1997), Winnipeg (2003) oraz Stuttgarcie (2010), nie poświęcono temu zagadnieniu co prawda osobnych plenarnych referatów, jak miało to miejsce wcześniej, ale było ono silnie obecne w przyjętych przez te Zgromadzenia raportach, rezolucjach czy posłaniach. W Stuttgarcie zorganizowano także poświęcone mu wysłuchanie publiczne. Ostatnie ze Zgromadzeń Ogólnych, zorganizowane w Windhoek w Namibii w 2017 r., jednoznacznie przywróciło wagę tematowi, umieszczając go wśród swoich trzech podtematów:

„Zbawienie – nie na sprzedaż”, „Ludzie – nie na sprzedaż”, „Stworzenie – nie na sprzedaż”, które były przedmiotem szczegółowej refleksji w trakcie obrad i rozwijały temat główny: „Wyzwoleni przez Bożą łaskę”.

Fakt, że wysiłki na rzecz troski o i ochrony stworzenia stały się stałym elementem działań ŚFL na przestrzeni ostatnich czterech dekad, poświadcza dokument studyjny *Kościół w przestrzeni publicznej* przyjęty w 2016 r., który stanowi programową refleksję nad zaangażowaniem publicznym ŚFL i jej Kościołów członkowskich. Temat sprawiedliwości klimatycznej został w nim przedstawiony jako jeden z pięciu przykładowych, a zarazem zasadniczych obszarów zaangażowania ŚFL w sprawy publiczne (obok: pracy na rzecz uchodźców, pokonywania wykluczenia społecznego, sprawiedliwości płci oraz pokojowych relacji międzyreligijnych). Symbolicznym jest także to, że na okładce dokumentu znalazło się zdjęcie dokumentujące aktywność młodzieżowej delegacji ŚFL na szczycie COP 20 w Limie w Peru, która dając wyraz swojemu zaangażowaniu na rzecz sprawiedliwości klimatycznej przekazała wraz z reprezentantami innych odłamów chrześcijaństwa i innych religii przewodniczącej Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) Christianie Figueres symboliczną zieloną świecę. Szczegółowy opis aktywności ŚFL odnośnie do kwestii zmian klimatycznych jest ujęty w osobnym dziale jej witryny internetowej pod adresem: <https://www.lutheranworld.org/climate-justice>. Znaleźć tam można wypowiedzi ciał zarządzających ŚFL, przygotowane materiały, a także historię zaangażowania Federacji w tym względzie.

Poniższy wybór wypowiedzi ŚFL na temat troski o stworzenie dokumentuje przede wszystkim prace poszczególnych jej Zgromadzeń Ogólnych z lat 1977-2017, gdyż stanowią one najważniejsze gremium decyzyjne Federacji. Spośród ich dorobku przytoczono wybór ustaleń zawartych w sprawozdaniach zespołów roboczych, oświadczeniach, rezolucjach, posłaniach czy zobowiązaniach przyjętych na każdym z nich. Oprócz tego wskazano także, gdzie w opublikowanej dokumentacji ich obrad należy szukać dalszych materiałów (np. tekstów wygłoszonych referatów). Ponadto w wyborze uwzględniono dokumenty określające strategię działań ŚFL, które Federacja przyjmuje od 2012 r. na okresy pięcioletnie, a także istotne oświadczenie dotyczące sprawiedliwości klimatycznej przyjęte w 2014 r. przez Radę ŚFL, a więc ciało zarządzające Federacją w okresie pomiędzy Zgromadzeniami Ogólnymi. Uwzględniono także fragment wskazanego wyżej dokumentu studyjnego *Kościół w przestrzeni publicznej* oraz konkluzje niedawno opublikowanego wspólnego raportu Brot für die Welt. Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung e. V., Światowej Rady Kościołów, ACT Alliance i ŚFL poświęconego problemowi ograniczenia globalnego ocieplenia do 1,5°C.

Wybór kończy najnowsze oświadczenie ŚFL z maja 2018 r., powstałe w kontekście przygotowań do COP 24 w Katowicach. Całość uzupełnia zestawienie publikacji ŚFL poświęconych tematyce stworzenia. Jeśli nie zaznaczono inaczej, tłumaczenia pochodzą od autora wyboru.

VI Zgromadzenie Ogólne – Daressalam 1977

Sprawozdanie z seminarium III „W Chrystusie – odpowiedzialna troska o stworzenie”

Zalecenia

Oдноśnie do środowiska naturalnego i globalnego szafarstwa

- a) Zachęcić Kościoły członkowskie do obdarzenia należyłą teologiczną i etyczną uwagą znaczące pytania dotyczące: globalnego szafarstwa, ograniczoności surowców, środowiska naturalnego, energii i energii atomowej.
- b) Podjąć środki zaradcze, by Światowa Federacja Luterńska włączyła problem energetyczny w swoje wysiłki skierowane przeciw podstawowym przyczynom społecznej i gospodarczej niesprawiedliwości.
- c) Powyższe studia mają być prowadzone w konsultacji z innymi Kościołami, organizacjami ekumenicznymi oraz Organizacją Narodów Zjednoczonych.

(Bericht Seminar III. In Christus – verantwortliche Sorge für die Schöpfung, w: Daressalam 1977. In Christus – eine neu Gemeinschaft. Offizieller Bericht der Sechsten Vollversammlung des Lutherischen Weltbundes, opr. H.-W. Hensler, G. Thomas, Frankfurt am Main brw., s. 167).

Zobacz także:

Daressalam 1977. In Christus – eine neu Gemeinschaft. Offizieller Bericht der Sechsten Vollversammlung des Lutherischen Weltbundes, opr. H.-W. Hensler, G. Thomas, Frankfurt am Main brw., s. 136-178.

VII Zgromadzenie Ogólne – Budapeszt 1984

Oświadczenie VII Zgromadzenia Ogólnego odośnie troski o Boże zagrożone stworzenie

[...]

VII Zgromadzenie Ogólne Światowej Federacji Luterńskiej:

1. DAJE WYRAZ troski Światowej Federacji Luterńskiej o coraz większe, nieodwracalne zniszczenie środowiska poprzez nieodpowiedzialne obchodzenie się ze światem.
2. WYZNAJE, że Światowa Federacja Luterńska nie świadczyła o pierwszym artykule wiary w sposób, który wyeksponowałby zagrożenie dla Bożego stworzenia.
3. STWIERDZA, że już dziś zużywane są zasoby, do których prawo mają nasze dzieci i wszystkie przyszłe pokolenia, i wspiera wysiłki wielu grup wewnątrz i na zewnątrz Kościoła, aby zapobiec tej katastrofie.

4. ROZPOZNAJE, że nauka przynosi nie tylko błogosławieństwa, ale także niebezpieczeństwa, które z kolei wymagają odpowiedzialności wobec Stwórcy, który chce tego, co przynosi korzyść wszelkiemu życiu.
5. JEST PRZEKONANE, że każda istota ludzka, jako stworzenie Boga, jest zobowiązana do szanowania i pielęgnowania stworzenia jako daru Bożego i fundamentu ludzkiego życia
6. POTWIERDZA swój zamiar wpierania i współdziałania ze Światową Radą Kościołów we wspólnej pracy, która zajmuje się Bożym stworzeniem.
7. STWIERDZA, że konieczne są zarówno studia, jak i działania, a z powodu naglącej sytuacji nie można oglądać się na innych.

(Erklärung zur Sorge um Gottes Gefährdete Schöpfung, w: „In Christus – Hoffnung die Welt” Offizieller Bericht der Siebenten Vollversammlung des Lutherischen Weltbundes. Budapest, Ungarn 22. Juli-5. August 1984, red. C. H. Mau, „LWB-Report” t. 19/20 : 1985, s. 186).

Zobacz także:

„In Christus – Hoffnung die Welt” Offizieller Bericht der Siebenten Vollversammlung des Lutherischen Weltbundes. Budapest, Ungarn 22. Juli-5. August 1984, red. C. H. Mau, „LWB-Report” t. 19/20 : 1985, s. 35-41.253-256.

VIII Zgromadzenie Ogólne – Kurytyba 1990

„Słyszałem krzyk mojego ludu...” Posłanie VIII Zgromadzenia Ogólnego Światowej Federacji Luterańskiej w Kurytybie

[...]

Wyzwolone stworzenie

Krzyk stworzenia dociera do nas jako krzyk z wątpienia. Zagrożona jest przyszłość Ziemi. Wszędzie wzrasta świadomość kryzysu ekologicznego. We wszystkich częściach świata widzimy, jak niszczone jest środowisko.

Zagrożona jest warstwa ozonowa, a bez jej ochrony zagrożone jest wszelkie życie. Efekt cieplarniany zmienia klimat na Ziemi, a te zmiany mogą być bardziej zgubne niż wojna atomowa. Niszczony są lasy tropikalne w dorzeczu Amazonki, w Azji i w Afryce. Istnieją niepokojące dane o rozmiarach wymierania gatunków. Przerazające są następstwa kwaśnych deszczów i bezmyślnego stosowania pestycydów.

Są ludzie, którzy w technologii genetycznej widzą rozwiązanie dla problemów zaopatrzenia w żywność, inni są przekonani, że manipulacje genetyczne są atakiem na świętość życia.

Zachwianie środowiska ekologicznego pociąga za sobą katastrofy społeczne. Rozrost miast i problemy przeludnienia prowadzą do wędrowności ludności, co stwarza problemy ekologiczne. W krajach wysokouprzemysłowanych rozrzutne i marnotrawne gospodarowanie naturalnymi zasobami naszej Ziemi zagraża długoterminowemu zaopatrzeniu w podstawowe surowce. Przykładem na to jest zużycie paliw w milionach prywatnych samochodów.

Problemy ekologiczne i ekonomiczne wynikają z siebie nawzajem. Istnieje napięcie między wzrostem gospodarki a możliwościami ekologicznymi. Przykładem tu jest zaporę Itaipu, produkuje ona konieczną

energię elektryczną dla Brazylii, Paragwaju i Argentyny. Jednak zniszczyła miejscowe środowisko, załała lasy i łąki, a miejscową ludność przegnała do przeludnionych już i tak miast bądź w dziewicze obszary nad Amazonką.

Wzajemna zależność całego ekosystemu wymaga odpowiedzi na te krzyki, spowodowane nie tylko technologią. Potrzebny jest nowy system wartości i ponowne odkrycie duchowego wymiaru życia człowieka na ziemi.

Chrześcijanie wierzą w Boga Stwórcę, Zbawcę i Zachowawcę życia. Bóg stworzył ziemię jako miejsce radości i piękna. Ludzkość została stworzona na obraz i podobieństwo Boga, a Bóg jest „przyjacielem życia” (Księga Mądrości). Od stuleci jednak kładziemy nacisk na podporządkowanie przyrody panowaniu człowieka. Grzech i siła zniszczenia przywiodły ludzkość do punktu, gdzie człowiek wyrzekł się swego powołania jako strażnik i szafarz, a stał się niszczycielem. Nadszedł czas, kiedy musimy powrócić do biblijnego stanowiska, że zostaliśmy stworzeni i wyposażeni w leczniczą moc, by troszczyć się o wspólnotę i tworzyć przyjazne stosunki pomiędzy wszelkimi stworzeniami.

Istnieje nierozzerwalna więź i współzależność między ludzkością a całym stworzeniem – dotyczy to zarówno przeżycia, jak i zbawienia. Wierzmy, że „i samo stworzenie będzie wyzwolone z niewoli skażenia ku chwalebnej wolności dzieci Bożych” (Rz 8,21). W Chrystusie zaczyna się nowa ludzkość i świat, który nadejdzie (Kol 1,15-23). To świętujemy w każdym chrzcie. Zgodnie z długą praktyką Kościoła powinien chrzczyć czystą, niezanieczyszczoną wodą – symbolem dla „rzeki wody żywota, czystej jak kryształ, wypływającej z tronu Boga...” (Ap 22,1). Woda w chrzcie jest przypomnieniem Bożej obietnicy i potwierdzeniem naszego zobowiązania ochrony przyrody. Jednakże dziś w wielu miejscach na świecie nie można znaleźć czystej wody.

Odpowiednio w eucharystii owoce ziemi przynoszone są na Stół Pański. Chleb, upieczony z plonów pola i wino z dojrzałych na słonecznych zboczach winogron, symbolizują wszystko, czego potrzebujemy do życia; jednocześnie przynoszą nam prawdziwe Ciało i Krew Chrystusa. Z modlitwą i dziękczynieniem przyjmujemy to, co daje nam Stwórca jako dar, błogosławieństwo naszej pracy, która przypomina nam, że całe życie nasze zależne jest od ziemi, słońca, wody i powietrza. Ale dziś trudno jest znaleźć chleb i wino, które nie byłyby zanieczyszczone chemikaliami.

Kościół jest częścią Bożego stworzenia. Zwiastuje on dobro i piękno życia, a jednocześnie ma udział w postanowieniach i rozstrzygnięciach, które zagrażają stworzeniu. Tym samym jesteśmy jednocześnie sprawcami i ofiarami zanieczyszczenia środowiska. Na tym polega nasz udział w grzechu całej ludzkości. Wyznajemy swój grzech, że nie zawsze byliśmy wiernymi szafarzami Bożego stworzenia.

Jednak w Jezusie Chrystusie jest nadzieja na nowy początek. Kościół jest otwarty na przyszłość i przekazuje ową nadzieję, która łączy w sobie nowe niebo i nową ziemię. Kościół i jego członkowie powinni, jako wierni szafarze stworzenia, okazywać skromność w stylu życia i w swoich strukturach organizacyjnych.

Kościół ma niepowtarzalną okazję, by udowodnić jedność Bożego świata, gdy w liturgii i podczas uroczystości opiewa dobro i piękno stworzenia oraz wyraża wdzięczność dla tych, którzy występują na rzecz zachowania tego dzieła. Jednocześnie częścią zadania Kościoła jest podnieść głos prorocki w społeczeństwie, kiedy zagrożone jest Boże stworzenie i współdziałać w sporach politycznych i przy podejmowaniu decyzji tam, gdzie chodzi nie tylko o los współczesnego świata, ale i o warunki życia przyszłych pokoleń.

Wraz z wyznawcami innych religii i ideologii, angażującymi się na rzecz tych samych celów, Kościoły powinny za pomocą obowiązującego prawa i nowego prawodawstwa, jak i poprzez pokojowe inicjatywy i umiarkowane nieposłuszeństwo, opowiedzieć się za ochroną wszelkiego życia. Powinny być one otwarte na współpracę z państwowymi, niepaństwowymi i niezależnymi organizacjami, jak i z partiami politycznymi, dążącymi do tego samego celu oraz stawać po stronie grup i programów, które mają na celu utworzenie społeczeństwa, znośnego dla środowiska, np. organizatorzy „Dnia Ziemi”.

Sprawą istotną jest, by problemy związane ze stworzeniem i ekologią doszły do głosu w wychowaniu chrześcijańskim i katechezie, a także w kształceniu zawodowym we wszystkich zawodach kościelnych i w kształceniu wszystkich współpracowników i współpracownic w gremiach kierowniczych.

Zobowiązania

- Zobowiązujemy się utworzyć światowy kościelny krąg ratowania życia, w którym Kościoły współdziałałyby w walce z zagrożeniami dla Bożego dzieła stworzenia;
- Zobowiązujemy się na bieżąco brać udział w ekumenicznym procesie koncylialnym dla sprawiedliwości, pokoju i zachowania stworzenia;
- Zobowiązujemy się w naszych własnych krajach i w organizacjach międzynarodowych popierać Ewangelicki Kościół Wyznania Luterskiego w Brazylii i narodowe ruchy ekologiczne w ich staraniach o ochronę przed ekologiczną, społeczną i gospodarczą zagładą Amazonii, „płuc Ziemi”, np. przed wypalaniem puszczy, co zagraża warunkom życia Indian i na szeroką skalę prowadzi do wypędzania ludności tubylczej.

(„Słyszałem krzyk mojego ludu...” *Posłanie VIII Zgromadzenia Ogólnego Światowej Federacji Luterskiej w Kurytybie*, tłum M. Platajs, tłum. przejrzał J. Sojka, w: J. Sojka, *Wieczera Pańska jako nota ecclesiae w publikacjach Światowej Federacji Luterskiej*, praca doktorska w ChAT 2012, s. 423-425).

Zobacz także:

„*Ich habe das Schreien meines Volkes gehört*”. *Offizieller Bericht der Achten Vollversammlung des Lutherischen Weltbundes. Curitiba, Brasilien 29. Januar-8. Februar 1990*, red. N. A. Hjelm, „LWB-Report” t. 28/29 : 1990, s. 109-125.

IX Zgromadzenie Ogólne – Hong-Kong 1997

W Chrystusie – powołani do świadectwa. Raport i zobowiązania

[...]

Powołani do bycia świadczącą wspólnotą

[...]

Przez wierne szafarstwo Bożym Stworzeniem

Całe stworzenie powinno mieć udział w Bożym shalom. Podczas gdy ludzkość jest powoływana jako Boska „korona stworzenia”, aby panować nad dziełami rąk Boga, zgrzeszyliśmy w naszym założeniu, że panowanie powinno być praktykowane raczej „nad” niż „w i ze” stworzeniem jako znak naszej służby Bogu.

Boży akt stworzenia i wcielenie Chrystusa są świadectwem tego, jak bardzo Bóg poważa materialny świat. Odkupienie ma miejsce w kontekście i dla wypełnienia stworzenia. Trójjedyna natura Boga, na

obraz którego jesteśmy stworzeni, przypomina nam, że Boża „tożsamość wspólnotowa” ma odzwierciedlić się w działalności człowieka w i ze stworzeniem; poprzez pośrednictwo ludzi system ekologiczny powinien mieć udział w Bożym łaskawym, stworzonym darze usprawiedliwienia w Jezusie Chrystusie. Stworzenie nosi w sobie – nawet jeśli jako maska – niewyczerpaną obecność Boga.

Te teologiczne tematy są ważne, aby pomóc nam właściwie patrzeć i działać. Są jednak niekompletne bez pilnych praktycznych odpowiedzi, które muszą mieć charakter całościowy. Niektóre osoby mogą przyjąć odpowiedni „ascetyczny” styl życia, który przypomina nam wczesnochrześcijański styl życia w poświęceniu i prostocie. Inni uznają za właściwe by podkreślać dany przez Boga (sakramentalny) charakter stworzenia poprzez modlitwę, wspólne nabożeństwo, sztukę i gościnność. Z kolei inni będą praktykować strategie polityczne i ekonomiczne (takie jak dziesięcina dla środowiska), które przekierowują zasoby dla celów społecznej sprawiedliwości i solidarności ze stworzeniem. Niektóre Kościoły same w sposób konkretny praktykują rzecznictwo polityczne na rzecz uciskanych i środowiska. Z radością przyjmujemy wszystkie te wysiłki i wzywamy do dalszego zdeterminowanego i pełnego fantazji dążenia do tych celów. Przy takich przykładach i nie tylko, kraje powinny być zachęcane do dotrzymywania zobowiązań podjętych podczas „Szczytu Ziemi” w 1992 r. w Rio de Janeiro.

Duchowa odnowa: potrzeba duchowej odnowy jest dla nas wyzwaniem. Jesteśmy wezwani do powrotu do naszych tradycji biblijnych i teologicznych, ale nie w literalny, dogmatyczny czy ograniczony sposób. Czysto „spirytualistyczna” lektura Pisma Świętego nie jest ani czysta, ani duchowa. Pismo należy czytać w jego pełni, tak jak modlitwa i uwielbienie są niekompletne bez odpowiadającej im praktyki w środowisku. Tradycje teologiczne powinny również obejmować dyskusję o teologii ziemi. Nasze uzależnienie od sekularnego, materialistycznego konsumpcjonizmu doprowadziło do naszego duchowego ubożenia; jest coś takiego jak „śmierć przez sam chleb”. Duchowa odnowa w tej sytuacji wymaga wyznania i pokuty, a także zaangażowania w wartości i style życia, które promują sprawiedliwe i zrównoważone globalne społeczeństwo. Wzywamy Światową Federację Luterzańską do wspierania Kościołów i krajów, które zmagają się ze zniszczeniem środowiska spowodowanym przez dominującą siłę.

Biotechnologia: Stoimy przed szczególnym wyzwaniem związanym z nowymi osiągnięciami biotechnologii. Jest nam ona wielce pomocna w wytwarzaniu bardziej wydajnych produktów rolnych, ale poleganie na takich technologiach nie może zastąpić np. mądrego płodozmianu i mądrego użytkowania gruntów wywodzących się z wieków doświadczeń w lokalnych kontekstach. Uśmierzenie wielu fizycznych cierpień, które będzie wynikiem badań genomu, jest obietnicą budzącą radość. Ale nasza radość powinna być temperowana chrześcijańskim szacunkiem dla Bożego stworzenia, tak byśmy nie rościli sobie prawa by „grać rolę Boga”. Nadal jednak jesteśmy zachęcani, byśmy przyjęli nasze powołania jako współpracownicy Boga, których celem jest wzrost życia w jego dobroci i pełni. Musimy ciągle pytać, czy biotechnologia promuje życie we wspólnocie i czy wypełnia lukę między bogatymi a biednymi. Czy wykorzystanie biotechnologii prowadzi do uwielbienia Boga? Czy służy naszemu świadectwu o Dawcy życia? Światowa Federacja Luterńska może pomóc swoim Kościołom członkowskim, dostarczając informacji na temat stanu biotechnologii i jej konsekwencji, szczególnie tam, gdzie negatywnie wpływa ona na życie i kulturę.

Ekonomia i ekologia: Wyzwaniem dla nas jest to, że zbyt wiele bogactw znajduje się w zbyt niewielu rękach. Ekonomia i ekologia są ciasno ze sobą splecione. Rośnie dysproporcja między bogatymi i biednymi. Powietrze, ziemia, morze i stworzenia żyją wspólnie w jednym *oikos*, gdzie każde działanie ma wpływ na wszystkich. Wewnątrz tego domu, wielkie wielonarodowe korporacje mają władzę, która ma pozytywne i negatywne skutki. Te ostatnie są szczególnie wyraźne, gdy degradacja środowiska jest wzajemnie powiązana ze wzrostem ubóstwa ludzi, szczególnie w przypadku ludności rdzennej. Nasze własne kościelne transakcje finansowe są zaangażowane w te globalne i korporacyjne sieci, tak że jest prawdziwym wyzwaniem dla Kościoła, aby właściwie prowadzić społecznie sprawiedliwą politykę inwestycyjną. Jesteśmy jednak zmuszeni do znajdowania i reprezentowania rozwiązań, które wspierają globalną społeczność, takich jak wezwanie do restrukturyzacji długów narodowych pokrzywdzonych krajów. Jeśli nie będziemy działać na rzecz zachowania środowiska z myślą o przyszłych pokoleniach, negatywne konsekwencje mogą stać się tylko poważniejsze.

Szafarstwo: W końcu wyzwaniem dla nas jest odrzucenie fałszywego rozumienia szafarstwa”, które kojarzy się z antropocentryzmem i imperializmem, które urzeczowia stworzenie i oddaje je do dyspozycji ludzkości. Rzeczywiście, musimy przejść do nowej koncepcji wiernego korzystania z naszego partnerstwa z i w Boskim nieustającym stworzeniu. Wyzwania są wielkie, ale nie będziemy przytłoczeni, gdyż jesteśmy świadkami przez Bożą łaskę w Chrystusie.

Zobowiązujemy się wzywać Kościoły członkowskie do:

- dialogu z innymi Kościołami, ludźmi innych religii, środowiskiem naukowym i grupami aktywistów na rzecz przyrody na temat lokalnych priorytetów działań na rzecz środowiska naturalnego;
- działań w naszym lokalnym kontekście, by zrealizowana została Agenda 21 na rzecz zrównoważonego rozwoju przyjęta na „Szczycie Ziemi” w Rio de Janeiro;
- badania zagadnień bioetycznych oraz oferowania opieki duszpasterskiej i doradztwa w zakresie problemów bioetycznych.

(Bericht und Verpflichtung der Neunten Vollversammlung des Lutherischen Weltbundes, w: Im Christus – zum Zeugnis berufen. Offizieller Bericht der Neunten Vollversammlung des Lutherischen Weltbundes. Hong-Kong 8.-16. Juli 1997, Genf brw., s. 56-57.

X Zgromadzenie Ogólne – Winnipeg 2003

Posłanie X Zgromadzenia Ogólnego

[...]

X. Uzdrawienie stworzenia

Zranione stworzenie także desperacko potrzebuje uzdrawienia. Ziemia nadal jest zanieczyszczona ze względu na ludzką chciwość, ignorancję, przeludnienie i wojny, a także w wyniku konsumpcjonizmu. Ma to fatalne konsekwencje, takie jak susze, pustynnienie, wyginięcie gatunków, ubóstwo i głód. Wyznajemy, że uczestniczymy w wycisku i niszczeniu przyrody. Zbyt często traktujemy stworzenie jako przedmiot naszego użytku i zadajemy mu rany, zamiast postrzegać siebie jako część drogiego daru Bożego stworzenia. Wkładem w tę rzeczywistość są wprowadzające w błąd teologiczne postawy: że tylko niebo, a

nie ziemia, ma znaczenie; że ludzie mają wykorzystywać i podporządkowywać sobie całe stworzenie, w tym relacje ludzkie i ekologiczne; oraz że zakres Bożego odkupienia jest ograniczony tylko do ludzi.

Jako luterkańska wspólnota potwierdzamy zamiast tego, że:

- Bóg jest obecny nie tylko w i z ludźmi, ale w i z całym stworzeniem; Chrystus cierpi wraz ze stworzeniem, gdy jest krzywdzone, ranione, bezczeszczone; Duch Święty woła ze zranionym stworzeniem,
- przez Chrystusa Bóg pojednuje, przemienia i uzdrawia całe stworzenie,
- ludzie powinni być na tej ziemi Bożymi twórcami, odnawiającymi i podtrzymującymi rękami,
- pojednani z naszym Stwórcą przez Chrystusa mamy możliwość nawrócenia; usprawiedliwieni przez wiarę możemy działać adekwatnie do tego. Czyniąc tak uznajemy nasze miejsce w stworzeniu i akceptujemy naszą odpowiedzialność wobec niego.

W 1990 roku VIII Zgromadzenie Ogólne Światowej Federacji Luterkańskiej w Kurytybie zobowiązało się do stworzenia „światowego kościelnego kręgu ratowania życia, w którym Kościoły współdziałałyby w walce z zagrożeniami dla Bożego dzieła stworzenia”. Tutaj wskazujemy na wagę:

- kwestionowania, na poziomie osobistym, korporacyjnym i międzynarodowym, konkretnych praktyk, które naruszają i ranią stworzenie,
- pracy na rzecz polityki i praktyk szanujących wszelkie życie i przeciwstawiania się patentowaniu form życia lub procesów, które je wytwarzają, zwłaszcza kosztem każdego, kto od nich zależy,
- promowania zrównoważonego rolnictwa, opartego na holistycznym podejściu ekologicznym, właściwym ekologicznie, uzasadnionym ekonomicznie, sprawiedliwym społecznie, odpowiednim kulturowo i humanitarnym oraz uczącym się na podstawie poznania i doświadczeń kultur mniejszościowych i rdzennej ludności,
- przeciwstawiania się modelom rozwoju gospodarczego i przemysłu nakierowanym na zysk i konsumpcję, które ignorują sprawiedliwość i słusność dla całego stworzenia,
- refleksji nad kwestiami etyki i sprawiedliwości związanymi ze współczesną biotechnologią, której konsekwencje społeczne i medyczne nie są jeszcze widoczne,
- podnoszenia i promowania alternatywnych sposobów na zagwarantowanie sprawiedliwego handlu i sprawiedliwego wynagrodzenia.

Dlatego zobowiązujemy się i wzywamy Kościoły członkowskie do:

- kwestionowania praktyk, w których dary Boże dla wszystkich są przekształcane w towary w niesprawiedliwy i niepotrzebny sposób, dotykające szczególnie ubogich. Obejmuje to prywatyzację wody i wszystkich innych zasobów naturalnych, które są podstawowe dla ludzkiego życia i patentowanie nasion dla upraw i innych żywych organizmów,
- stania się bardziej eko-centrycznymi, aby żyć bardziej w zgodzie z naturą. Wiele możemy się nauczyć od ludów rdzennych i innych tradycji, także w odniesieniu do naszego udziału w naturze i jej ochrony,
- pracy na rzecz sprawiedliwszego dzielenia się dobrami stworzenia, pamiętając, że dla wielu ludzi to, jak odnoszą się do natury, jest kwestią codziennego przetrwania i że niektórzy z nas konsumują znacznie więcej niż inni. Razem musimy przeciwdziałać zmianom klimatu i efektowi cieplarnianemu, działając w celu zmniejszenia zużycia paliw kopalnych i wykorzystania odnawialnych źródeł energii,

- oceniania nowych osiągnięć biotechnologicznych i obrony przed tymi, którzy naruszają godność i integralność człowieka stworzonego na obraz Boga,
- wspierania międzynarodowych umów (np. protokół z Kioto), które mają na celu ochronę środowiska i integralności stworzenia,
- ujęcia studiów nad teologią stworzenia jako stałego elementu programu nauczania instytucji szkolnictwa wyższego Kościołów członkowskich ŚFL i edukowania naszych wspólnot na temat teologii stworzenia,
- szanowania niedzieli jako dnia odpoczynku, aby całe stworzenie mogło wypocząć i zostać odnowione. (*Message from the Tenth Assembly*, w: *For the Healing of the World. Official Report LWF Tenth Assembly. Winnipeg, Canada, 21–31 July 2003*, Geneva 2004, s. 62-63).

Zobacz także:

For the Healing of the World. Official Report LWF Tenth Assembly. Winnipeg, Canada, 21–31 July 2003, Geneva 2004, s. 67-70.73-74.83-102; dostępny także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-healing-world-lwf-tenth-assembly-report>

XI Zgromadzenie Ogólne – Stuttgart 2010

Posłanie XI Zgromadzenia Ogólnego

[...]

Chleba naszego powszedniego DAJ nam dzisiaj

W czasach „przywłaszczania i zatrzymywania dla siebie” ponownie uświadamiamy sobie, że prawdziwe człowieczeństwo znajduje się w otrzymywaniu i dzieleniu się. „My miłujemy, bo On nas pierwszy umiłował. Jeżeli ktoś mówi, że miłuje Boga, a swojego brata nienawidzi, jest kłamcą. Ten przecież, kto nie miłuje swojego brata, którego widzi, nie może miłować Boga, którego nie widzi. I to bowiem przykazanie mamy od Niego, aby ten, kto miłuje Boga, miłował też swojego brata” (1 J 4,19-21).

Całe stworzenie jest darem, a nie naszym osiągnięciem. Zaczynamy nasze życie przyjmując: oddech, pokarm, samo życie.

Jako chrześcijanie wyznajemy i potwierdzamy naszą zależność od Bożej łaski. Bóg zachowuje nas, daje nam talenty, inteligencję, pomysłowość. Przez Chrystusa Bóg daje nam zbawienie; wyzwala nas.

Tak samo jak zależy od Boga, zależy także od innych, a inni od nas. Sam Jezus dał przykład – nie tylko obficie dawał, ale także otrzymał namaszczenie od nieznannej kobiety (Mk 14, 3-9).

Zobowiązania i działania

Wiedząc, że w akcie dzielenia się zarówno darczyńcy, jak i odbiorcy mogą być głęboko przekształceni, zobowiązujemy się do rozwijania świadomości otrzymywania i błogosławienia dawania:

- zmagając modlitwą dziękczynną przy posiłku, aby zaświadczyć, że jesteśmy zależni od Bożej łaski i dawania,
[...]
- poprzez troskę o środowisko, którego nie posiadamy, aby przyszłe pokolenia mogły cieszyć się owocami stworzenia i prowadzić zdrowe życie.

Chleba naszego powszedniego daj NAM dzisiaj

Jesteśmy wspólnotą z innymi luteranami i wszystkimi chrześcijanami, a ponadto z ludźmi wszystkich wyznań, a także ludźmi nie wyznającymi żadnej religii. Przez Chrystusa każdy z nas może odnosić się bezpośrednio do Boga, ale jako dzieci Boże jesteśmy związani ze sobą nawzajem. Ze względu na naszą współzależność musimy dołożyć wszelkich starań, aby komunikować się poprzez bariery językowe i inne. Uznajemy, że stoimy w obliczu zepsucia na wszystkich poziomach: w naszym luteranśkim i chrześcijańskim świecie, między różnymi tradycjami wiary, między ludzkością a resztą stworzenia. Jednak jako luteranie świadczymy, że pojednanie jest możliwe w Chrystusie.

[...]

Chleba naszego powszedniego daj nam DZISIAJ

„Stworzenie przeciw z wytrwałością oczekuje objawienia synów Boga” (Rz 8,19). Kiedy ludzie zostają przemienieni przez ewangelię, stworzenie oddycha z ulgą, a społeczności rozkwitają. Tam, gdzie zakorzenia się ewangelia, stworzenie korzysta.

Zwróciliśmy uwagę na kilka kwestii, które mają dziś istotne znaczenie, tak jak to miało miejsce wczoraj i wcześniej:

- **Sprawiedliwość żywnościowa:** Uznając odpowiednią i pożywną żywność za niezbędną dla życia, jesteśmy boleśnie świadomi, że podczas gdy znaczna część światowej populacji jest zubożała i głodna, w innych miejscach czterdzieści procent żywności zostaje wyrzucone niezjedzone. Zaprzecza to temu, że jedzenie jest cenne. Odpowiedź nie polega na tym, aby wypełnić puste misy tanią dobroczynnością, ale raczej kosztownym dążeniem do sprawiedliwości dla dobra tego i przyszłych pokoleń. Bezpośrednie wsparcie głodujących i zmarginalizowanych musi być połączone z rozwojem i edukacją. Nasza praca musi dawać ludziom siłę do obrony własnych praw i życia w godności.
- **Zmiana klimatu:** jesteśmy świadomi, że zmniejsza się szansa na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zdajemy sobie sprawę, że ci, którzy są najbardziej winni, często czują się najmniej dotknięci. W wyniku globalnego kryzysu niektórzy rdzenni mieszkańcy są zagrożeni utratą ziemi przodków i kultury.

[...]

Zdajemy sobie sprawę z dużej ilości pracy wykonanej w niektórych z tych obszarów. Przewidujemy czas, kiedy nie będziemy musieć już codziennie mówić o takich problemach.

Zobowiązania i działania

- **Sprawiedliwość żywnościowa:** Odnosimy się do rezolucji i działań tego Zgromadzenia.
 - Ponieważ dopiero zaczynamy rozumieć skalę problemu, naszym priorytetem powinno być kształcenie się w zakresie dynamiki produkcji i dystrybucji żywności w zglobalizowanym świecie.
 - Prosimy Kościoły członkowskie, aby aktywnie uczestniczyły w pracy diakonijnej wśród osób cierpiących z powodu niesprawiedliwości żywieniowej i wspierały pracę Wydziału Służby Świata ŚFL.
- **Zmiana klimatu:** odnosimy się do rezolucji i działań tego Zgromadzenia.

[...]

Chleba naszego powszedniego daj nam DZISIAJ

Świat, w którym żyjemy, jest nieustannym Bożym stworzeniem, którego częścią jesteśmy my jako stworzenia. By żyć polegamy na podstawowych darach, których nie możemy wyprodukować, takich jak atmosfera, żyzna gleba i czysta woda. Jesteśmy twórczymi stworzeniami, zdolnymi do rozwijania umiejętności i wynajdowania technologii, aby poprawić nasze życie, a także zagrozić mu.

Jezus mówi: „Ja przyszedłem, aby miały życie, i to w obfitości” (J 10,10). Jako chrześcijanie jesteśmy powołani, by być dobrymi szafarzami Bożego stworzenia i sprawiedliwie dzielić się jego darami. Jednak zanieczyszczaliśmy, wyczyszciliśmy i niszczyliśmy Boże stworzenie, zmniejszając w ten sposób różnorodność biologiczną i pogarszając możliwości zaspokojenia podstawowych życiowych potrzeb.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że niezrównoważenie ekologiczne, społeczne i gospodarcze wielu współczesnych wzorów i praktyk życiowych nie zapewnia równowagi pomiędzy tymi trzema filarami zrównoważonego rozwoju. Trwający światowy kryzys finansowy i gospodarczy pokazał nam poważne obawy dotyczące swobodnego gromadzenia bogactwa przez nielicznych kosztem wielu.

Nielegalne długi, które powstały z powodu pozbawionych skrupułów kredytodawców i pożyczających, pograżyły kraje w głębokich kryzysach finansowych, które są główną przyczyną biedy w dotkniętych nimi społeczeństwach.

Chciwość jest grzechem, który przyczynia się do obecnych niezrównoważonych praktyk i systemów, i dlatego musimy się z nią skonfrontować. Napędza ona także niesprawiedliwość między bogatymi a biednymi; między krajami i społecznościami rozwiniętymi a rozwijającymi się. My, jako chrześcijanie i Kościoły, pokutujemy za nasz współdziałanie w tej chciwej kulturze.

Zobowiązania i działania

Poprzez naszą skruchę i przebaczenie obiecano nam przez Boga, jak również nasze codzienne odrodzenie w Chrzcie, jesteśmy wzmocnieni, aby pracować dla odnowienia i odrodzenia stworzenia. Dlatego zobowiązujemy się do promowania alternatyw dla dominujących systemów gospodarczych, aby dary Boże mogły być rozpowszechniane w bardziej zrównoważony i sprawiedliwy sposób. Zgodnie z rezolucjami Zgromadzenia ŚFL wzywamy ŚFL i wszystkie Kościoły członkowskie do zwrócenia uwagi na konkretne działania, takie jak:

- spójna etycznie praktyka i polityka inwestycyjna,
- odpowiedzialna ekologicznie i społecznie polityka zakupowa,
- zarządzanie organizowanymi wydarzeniami w sposób neutralny dla emisji dwutlenku węgla,
- ekologiczne środki transportu,
- zrównoważona praktyka w zakresie własności i użytkowania gruntów i budynków,
- dobre i przejrzyste struktury zarządzające,
- zrównoważone praktyki zarządzania.

Ponadto wzywamy ŚFL i jej Kościoły członkowskie do

- popierania zwolnienia z bezprawnego długu.
- promowania zrównoważonego rozwoju,
- podnoszenia świadomości na temat kwestii środowiskowych.

Patrzmy w przyszłość, w której wszyscy mają udział w codziennym chlebie.

CHLEBA naszego powszedniego daj nam dzisiaj

Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj „Co to znaczy? [...] Wszystko, co do wyżywienia ciała i zaspokojenia jego potrzeb należy, jako to: pokarm, napój, odzienie, obuwie, dom, gospodarstwo, rola, bydło, pieniądze, mienie, pobożne małżeństwo, pobożne dzieci, pobożni domownicy, pobożna i wierna zwierzchność, dobry rząd, dobra pogoda, pokój, zdrowie, karność, uczciwość, dobrzy przyjaciele, wierni sąsiedzi i tym podobne” (Luter, *Mały katechizm*).

Sakramentalne dzielenie się chlebem i winem zobowiązuje nas do dbania o chleb powszechni naszych społeczeństw (1 Kor 11,17-34). Jako wspólnota małych i dużych Kościołów uznajemy, że wypełniamy obowiązek karmienia świata fizycznie i duchowo na różne sposoby, na przykład poprzez głoszenie Ewangelii, edukację i budowanie potencjału, diakonię społeczną i polityczną, rzecznictwo i skuteczną komunikację.

W coraz bardziej wielokulturowym świecie potrzeba dialogu i współpracy (*diapaxis*) staje się z dnia na dzień coraz pilniejsza. Owoce, które są zbierane z dialogu ekumenicznego i międzywyznaniowego oraz *diapaxis*, zależą od głębi wiedzy i zanurzenia w naszej własnej tradycji. Dobre ugruntowanie w naszej tradycji wiary pozwala nam być otwartymi, wrażliwymi i gościnnymi dla innych.

Zdajemy sobie sprawę, że kryzys klimatyczny i kwestie zrównoważonego rozwoju sprawiają, że dialog i *diapaxis* między ludźmi o różnych tradycjach religijnych są niezbędne i mogą stanowić impuls do większego wzajemnego zrozumienia. Wyraża się to we wspólnym rzecznictwie i działaniu.

Oczekujemy, że ŚFL i jej Kościoły członkowskie będą głośno i proroczo mówić.

Wychodząc z tym przesłaniem, ufając Bogu w Trójcy Jedynemu, ogłaszamy:

W obliczu wzbierających wód, głodu i przesiedleń,

Bóg cierpi z nami.

Kiedy opłakujemy cierpienie i rany Bożego stworzenia,

Bóg płacze z nami.

Kiedy walczymy o sprawiedliwość,

Bóg walczy z nami.

Kiedy demaskujemy i rzucamy wyzwanie niesprawiedliwości klimatycznej,

Bóg nas wzmacnia.

Kiedy jesteśmy zaniepokojeni podziałami w naszych Kościołach i między nimi,

Bóg stawia przed nami wyzwanie, abyśmy stali się tym, czym już jesteśmy w naszym chrzcie.

Kiedy w świetle Ewangelii odkrywamy reformującą siłę różnorodności i napięcia,

Bóg inspiruje nas do pokuty, pojednania i odnowy.

Kiedy odważymy się stawić czoła wyzwaniom dawania i otrzymywania, dzielenia się,

Bóg stwarza swój lud w nową ludzkość.

(*Message from the Eleventh Assembly, w: Give Us Today Our Daily Bread. Official Report LWF Eleventh Assembly Stuttgart, Germany, 20–27 July 2010, Geneva 2010, s. 41-46; dostępna także:*

<https://www.lutheranworld.org/content/resource-give-us-today-our-daily-bread-official-report-lwf-eleventh-assembly>)

Rezolucja XI Zgromadzenia Ogólnego ŚFL dot. zmiany klimatu

XI Zgromadzenie Ogólne ŚFL:

- jest świadome faktów, że a) zmiana klimatu jest coraz pilniejszym wyzwaniem, wymagającym skutecznej reakcji globalnej w nieuchronnie skracającym się czasie, biorąc pod uwagę, że globalne emisje muszą osiągnąć szczyt nie później niż w 2015 r., jeżeli mamy uniknąć potencjalnie katastrofalnego globalnego ocieplenia; oraz b) katastrofy, takie jak wyciek ropy naftowej w Zatoce Meksykańskiej, pokazują, że technologie bezpieczeństwa i oczyszczania nie nadążają za rosnącymi zagrożeniami środowiskowymi związanymi z wydobywaniem i eksploatacją paliw kopalnych;
- podkreśla poważne skutki dla bezpieczeństwa żywnościowego, które są już odczuwalne w wielu częściach świata w wyniku zmieniających się wzorców klimatycznych, których ŚFL i jej Kościoły członkowskie są świadkami;
- popiera odnośne rezolucje przyjęte przez Radę ŚFL w 2008 i 2009 r. i wzywa ŚFL i jej Kościoły członkowskie do kontynuowania realizacji sformułowanych w nich wytycznych;
- głęboko ubolewa nad tym, że na szczycie w Kopenhadze w sprawie zmian klimatycznych w grudniu 2009 r. [COP 15] nie udało się ustanowić uczciwej, sprawiedliwej, prawnie wiążącej i możliwej do zweryfikowania umowy, która zastąpiłaby protokół z Kioto, oraz wzywa społeczność międzynarodową do zobowiązania się do zawarcia takiego porozumienia podczas konferencji ONZ w sprawie zmian klimatu w 2010 r. Meksyku [COP 16] (listopad-grudzień 2010 r.),
- wzywa wszystkie rządy do wykazania się bardziej zdecydowanym przywództwem w zakresie reagowania na zmiany klimatyczne i wyjścia poza poleganie na paliwach kopalnych w celu zaspokojenia potrzeb energetycznych, i ubolewa nad niepowodzeniem Senatu Stanów Zjednoczonych w podjęciu koniecznych pilnych działań w związku ze zmianą klimatu,
- nalega, aby wszystkie Kościoły członkowskie ŚFL orędownyły u swoich rządów za:
 - środkami zapewniającymi, że globalne emisje gazów cieplarnianych osiągną szczyt nie później niż w 2015 r., a następnie szybko spadną w kierunku celu, którym jest stężenie CO₂ w atmosferze poniżej 350 ppm,
 - podjęcie przez kraje rozwinięte pilnych działań mających na celu zmniejszenie emisji dwutlenku węgla o 40% w stosunku do poziomu z 1990 r. do 2020 r., oraz
 - ustanowienie sprawiedliwych i odpowiednich środków finansowania łagodzenia zmian klimatu i przystosowywania się do nich w krajach rozwijającego się świata; a także
- prosi Sekretarza Generalnego ŚFL, Kościoły członkowskie i programy krajowe ŚFL o konsolidację i zwiększenie wysiłków na rzecz przeciwdziałania skutkom zmian klimatu dla rozwoju i ubóstwa w najsłabszych społecznościach oraz o wzmocnienie głosu rdzennych społeczności i ich perspektyw w zakresie etyki środowiskowej.

(*Climate Change*, w: *Give Us Today Our Daily Bread. Official Report LWF Eleventh Assembly Stuttgart, Germany, 20–27 July 2010*, Geneva 2010, s. 62-63; dostępna także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-give-us-today-our-daily-bread-official-report-lwf-eleventh-assembly>)

Zobacz także:

Give Us Today Our Daily Bread. Official Report LWF Eleventh Assembly Stuttgart, Germany, 20–27 July 2010, Geneva 2010, s. 57-60.62.75-86; dostępny także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-give-us-today-our-daily-bread-official-report-lwf-eleventh-assembly>

Strategia ŚFL na lata 2012-2017

[...]

Część B: Strategiczne wytyczne

[...]

Kontekst

[...]

Zmiana klimatu

Zmiana klimatu, jedno z największych wyzwań dla całej ludzkości, przyczynia się do coraz poważniejszych klęsk żywiołowych, podnoszącego się poziomu mórz, dramatycznych burz, suszy i powodzi. Wydarzenia te zdarzają się coraz częściej i przyczyniają się do braku bezpieczeństwa żywnościowego, chorób, konfliktów związanych z ograniczoną ilością ziemi i zasobów oraz przymusowej migracji ludności. Poważne klęski żywiołowe uderzają z większą intensywnością i pozostawiają niszczącą spuściznę dla społeczności, miast i narodów. Często ludzie biedni i zmarginalizowani, żyjący w gęsto zaludnionych obszarach, których podstawy egzystencji są najmniej trwałe, są najbardziej dotknięci. Rosnące uznanie zmian klimatycznych jako globalnego problemu to krok w dobrym kierunku, ale ból i cierpienie spowodowane jego skutkami są głębokie i przytłaczające.

Degradacja środowiska naturalnego i wyczerpywanie się zasobów naturalnych pozostają palącym problemem na całym świecie, ale szczególnie w tych jego częściach, które mają najmniejszą zdolność do odwrócenia istniejących tendencji i osiągnięcia zrównoważonego życia dzięki nowym lub alternatywnym praktykom.

[...]

Obszar priorytetowy 3: Skuteczna i wzmacniająca diakonia odpowiadająca na ludzkie cierpienie, niesprawiedliwość i sytuacje kryzysowe

[...]

Priorytetowe tematy globalnego rzecznictwa

Zgodnie z ogólnym zobowiązaniem ŚFL do poszanowania praw człowieka i godności ludzkiej, rzecznictwo LWF skoncentruje się na:

[...]

- Zmianach klimatu i ochronie środowiska (nasilające się wpływ na ludzi już ubogich i wrażliwych).

(*LWF Strategy 2012–2017. The LWF Communion – With Passion for the Church and for the World*, Geneva 2011, s. 14-15.24-25, dostępna także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-lwf-strategy-2012-2017-lwf-communion-passion-church-and-world>)

Oświadczenie Rady ŚFL na temat sprawiedliwości klimatycznej, 2014

16 czerwca 2014 r. Rada ŚFL przyjęła następujące publiczne oświadczenie:

Światowa Federacja Luterńska, wspólnota złożona z 72 milionów luteran na całym świecie, traktuje wyzwanie obecnej i przyszłej zmiany klimatu z największą powagą. Zarówno z punktu widzenia naszej wiary w Boga jako Stwórcę, jak i z perspektywy sprawiedliwości i praw człowieka, zmiana klimatu jest sprawą, którą ludzie w naszych czasach powinni się pilnie zająć.

„Jako chrześcijanie nie żyjemy w rozpacz i melancholii grobu, ale w świetle zmartwychwstałego Chrystusa. Nasza nadzieja na zmartwychwstanie opiera się na obietnicy odnowienia i przywrócenia dla całego Bożego Stworzenia, które daje nam energię, siłę i wytrwałość w obliczu przytłaczającego wyzwania. Dla nas ta obietnica to więcej niż abstrakcja.

Jest to wyzwanie, aby zaangażować się w inne postępowanie i służyć jako dłonie Boga w pracy nad uzdrowieniem zepsucia naszego zranionego świata” (Wspólne oświadczenie Kościoła Episkopalnego, Kościoła Szwecji i Ewangelicko-Luterńskiego Kościoła w Ameryka (ELCA), maj 2013).

ŚFL wyraża wdzięczność za wieloletnie partnerstwo ze Światową Radą Kościołów (ŚRK) i ACT Alliance w trosce o stworzenie i współpracę na rzecz sprawiedliwości klimatycznej.

Niniejsze oświadczenie ma na celu:

dostarczyć podstawowych informacji na temat zaangażowania ŚFL w sprawiedliwość klimatyczną, przedstawić stanowisko ŚFL w odniesieniu do zmian klimatycznych, oraz zaproponować pomysły na pracę ŚFL w tej kwestii do 2016 r.

Tło

Rok 2014 jest przełomowy w kształtowaniu ludzkiej reakcji na zmiany klimatyczne, w kontekście której ONZ określi skalę i ambicje traktatu o globalnym ociepleniu. W tym kontekście przywódcy religijni odgrywają ważną rolę w promowaniu ambitnego i wiążącego porozumienia światowego w sprawie zmian klimatycznych. Zbliżająca się konferencja ONZ w sprawie zmian klimatu, która odbędzie się w Limie (Konferencja Stron [COP] 20) w grudniu 2014 r., stworzy podstawy dla wiążących umów, które muszą zostać osiągnięte w Paryżu w grudniu 2015 r. (COP21).

Przez cały rok w kalendarzu rzecznictwa klimatycznego będą miały miejsce znaczące momenty, a ŚFL będzie reprezentowana we wszystkich z nich:

- Sesja Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) w Bonn, Niemcy;
- Szczyt klimatyczny ONZ w Nowym Jorku, USA;
- COP20 w Limie, Peru.

W tym krytycznym momencie patrzymy wstecz i przypominamy:

- Publiczne oświadczenie X Zgromadzenia Ogólnego w 2003 r. w sprawie Stanów Zjednoczonych i Protokołu z Kioto,
- Rezolucję przyjętą przez Radę ŚFL w 2008 r. w sprawie zmian klimatu,
- Rezolucję przyjętą przez XI Zgromadzenie Ogólne ŚFL w 2010 r. w sprawie zmian klimatycznych,
- Zalecenia dla delegacji ŚFL na COP18,
- prace nad budowaniem potencjału w zakresie propagowania sprawiedliwości klimatycznej prowadzone przez Wydział Misji i Rozwoju oraz Wydział Teologii i Publicznego Świadczenia,

oraz

- prace Wydziału Służby Świata w zakresie reagowania na tę kwestię poprzez projekty adaptacji do zmian klimatycznych w terenie.

Piąty raport podsumowujący [*Assessment Report*] (AR5) Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) znajduje się w końcowej fazie realizacji. W podsumowaniu stwierdzono, że rzeczywistość zmian klimatycznych jest „jednoznaczna” i że istnieje coraz większa pewność, że antropogeniczne emisje gazów cieplarnianych odgrywają rolę wymierną i znaczącą.

Nauka wykrywa ludzkie wpływy w ociepleniu atmosfery i oceanu, w zmianach w globalnym obiegu wody, w redukcji śniegu i lodu, w globalnym średnim wzroście poziomu morza i zmianach w niektórych ekstremach klimatycznych. Od czwartego raportu podsumowującego IPCC (AR4) z 2007 r. dowodów na wpływ człowieka jest coraz więcej. W związku z tym niezwykle prawdopodobne jest, że wpływ człowieka był dominującą przyczyną naukowo obserwowanego ocieplenia od połowy XX wieku. (IPCC, 10.3-10.6, 10.9).

Wydaje się, że wiele aspektów zmian klimatycznych utrzyma się przez wieki, nawet jeśli doprowadzimy do powstrzymania wzrostu emisji CO₂. Wskazuje to na potrzebę stworzenia długoterminowych, wielowiekowych zobowiązań w zakresie zmian klimatu wynikających z przeszłej, obecnej i przyszłej emisji CO₂ (IPCC, s. 27).

Stanowisko ŚFL

W wyniku tych raportów ŚFL rozumie, że:

- zmiany klimatu są realne i zależą od ludzkich działań;
- na każdym kontynencie coraz poważniejsze skutki są już odczuwalne, wraz z rosnącymi kosztami ekonomicznymi i społecznymi;
- jeśli będziemy działać teraz, nadal możliwe będzie utrzymanie globalnego ocieplenia poniżej uzgodnionego międzynarodowo progu bezpieczeństwa tj. wzrostu o 2 stopnie Celsjusza. Aby to osiągnąć, zanieczyszczenie węglem musi zostać szybko zredukowane; oraz, że
- zmiany klimatyczne to kwestia sprawiedliwości społecznej i ekonomicznej, ponieważ najbardziej dotykają one ludzi najbiedniejszych i wysiedlają najsłabszych.

Jako ci, którzy żyją w nadziei zmartwychwstania na odnowienie i przywrócenie całego Bożego Stworzenia, wierzymy, że nie można stać bezczynnie, znosić i ignorować skutków zmian klimatycznych. Stworzenie wzdycha pod ciężarem ludzkiego działania i bezczynności (Rz 8, 22). Nasza nadzieja na sprawiedliwość i pokój dla wszystkich, i nasza ufność w Bogu, są impulsem do tego oświadczenia. Wierzymy, że podjęcie globalnych działań może teraz zmienić sytuację.

Wezwanie do zaangażowania się przywódców świata

1. ŚFL wzywa światowych przywódców politycznych i biznesowych do:

- a. zaprojektowania i uzgodnienia elementów silnej globalnej reakcji na zmianę klimatu, która odzwierciedli mocne i coraz liczniejsze dowody naukowe i środowiskowe, i przygotuje ambitną nową umowę klimatyczną, aby stawić czoła zmianie klimatycznej w nadchodzących dekadach;
- b. zachęcania szefów państw i kluczowych decydentów, aby priorytetowo potraktowali ludzki wkład w zmiany klimatu i podjęli zdecydowane zobowiązania dotyczące głębszych cięć w zakresie zanieczyszczenia węglem;

- c. sprawienia, by wkłady poszczególnych narodów [w redukcję emisji] były znaczące, poprzez zapewnienie, że stawiają sobie one przekonujące cele w zakresie zmniejszenia emisji dwutlenku węgla, a jednocześnie zapewniając środki finansowe, aby pomóc biedniejszym krajom również podjąć działania na rzecz klimatu; oraz
- d. przestrzegania zasad równego traktowania, które zapewni, że reakcja będzie zawierała postanowienia mające na celu pomoc najbardziej narażonym społecznościom w dostosowaniu się do skutków już odczuwanych zmian klimatycznych oraz będzie uwzględniała już poniesione straty i szkody.

Wezwanie do zaangażowania Kościołów członkowskich

2. ŚFL wzywa swoje Kościoły członkowskie do:

- e. podjęcia natychmiastowych działań, aby zainicjować lub wzmocnić polityki i praktyki, które dążą do bycia zrównoważonymi i przyjaznymi dla środowiska, w celu osiągnięcia neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla na poziomie organizacyjnym, społecznym i osobistym do roku 2050;
- f. pomagania sobie i pobudzania się wzajemnie we wspólnocie poprzez dzielenie się swoimi dobrymi praktykami za pośrednictwem strony ŚFL na Facebooku *LWF for Climate Justice* [ŚFL dla sprawiedliwości klimatycznej; <https://www.facebook.com/LWFforclimatejustice/>];
- g. zaangażowania w promowanie sprawiedliwości klimatycznej wśród władz lokalnych i krajowych, w perspektywie COP20 w Limie w Peru i przez cały proces prowadzący do COP21 w Paryżu we Francji. Rzecznictwo to powinno się opierać na wezwaniu ŚFL i dokumentach dotyczących zasad reagowania odnośnie do sprawiedliwości klimatycznej przygotowanych przez ACT Alliance;
- h. promowania i współpracy z ekumenicznymi i międzyreligijnymi inicjatywami na rzecz sprawiedliwości klimatycznej w kontekście lokalnym, krajowym i regionalnym; oraz
- i. włączenia się w kampanie #fastfortheclimate [Poszczę dla klimatu] w pierwszym dniu każdego miesiąca do 1 grudnia 2015 r., czyli początku COP21 w Paryżu: „Pościmy solidarnie z biednymi i wrażliwymi, którzy są nadmiernie narażeni na ekstremalne zjawiska pogodowe. Pościmy, aby podkreślić pilność negocjacji w sprawie zmian klimatu. Pościmy w wielu różnych miejscach i wspólnotach wiary na całym świecie, zjednoczonych we wspólnej praktyce. Pościmy dla sprawiedliwości klimatycznej.” <http://www.lutheranworld.org/fastfortheclimate>

Wspólne zobowiązanie do globalnego działania

Jako liderzy Światowej Federacji Luterkańskiej – Wspólnoty Kościołów, zobowiązujemy się do przyłączenia się do globalnej wspólnoty chrześcijańskiej, a także do ludzi wszystkich wyznań i przekonań, w drodze do sprawiedliwości klimatycznej. To zadanie możemy zrealizować tylko wtedy, gdy połączymy się we wspólnej sprawie, przeżywając nasze wspólne przeznaczenie w tym kruchym, pięknym świecie, należącym do nas wszystkich.

Medan, Indonezja

(*Statement on Climate Justice*, https://www.lutheranworld.org/sites/default/files/Council2014-PublicStatement_ClimateJustice.pdf)

Jak Kościół angażuje się w przestrzeni publicznej

Przykłady publicznego zaangażowani

[...]

Przykład 4: Zaangażowanie na rzecz sprawiedliwości klimatycznej

Razem z partnerami ekumenicznymi i międzyreligijnymi ŚFL bez ustanku pracuje nad zwiększaniem świadomości negatywnego ekologicznego i społecznego wpływu, jaki ma zmiana klimatyczna. ŚFL wspiera programy ochrony środowiska i osłabiania skutków zmiany klimatu, a także programy umożliwiające dopasowanie do zmieniających się warunków i mające uniemożliwić dalsze zniszczenia w przyszłości. Działania ŚFL związane ze zmianami klimatycznymi, sięgają VI Zgromadzenia Ogólnego w Dar es Salaam w 1977 roku. Od tego czasu luteranie zaczęli występować na rzecz potrzebujących opieki, szczególnie biednych oraz ludów rdzennych, poprzez takie projekty, jak kampania *Fast for the Climate* [Poszczę dla Klimatu] i udział w międzyreligijnych działaniach na rzecz porozumienia w trakcie obrad COP 21 w Paryżu w 2015 roku.

(*Kościół w przestrzeni publicznej*, tłum. M. Mendroch, w: *Biblia, Kościół i zaangażowanie publiczne. Światowa Federacja Luterska wobec jubileuszu 500 lat Reformacji*, red. J. Sojka, Dziegielów 2017, s. 143; dostępny także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-church-public-space>)

XII Zgromadzenie Ogólne – Windhoek 2017

Posłanie XII Zgromadzenia Ogólnego

[...]

Stworzenie nie na sprzedaż

32) Bóg jest Stworzycielem nieba i ziemi, i każda część stworzenia jest z definicji dobra. Jako ludzie wyznający wiarę w Tróję głosimy, że Bóg jest relacyjny. Bóg tworzy i ożywia stworzenie będąc źródłem wszelkiego istnienia, nie obserwatorem z zewnątrz. Chrystus umarł i zmartwychwstał dla *całego* stworzenia. Dziś całe stworzenie wzdycha pod ciężarem nierównowagi, nadużycia i nadmiernego używania. Wielu korzysta z luksusów, podczas gdy innym brakuje nawet codziennego chleba. Jako wspólnota globalna, co roku zużywamy 1,6 planety – a nasza konsumpcja stale wzrasta.

33) Ludzie są stworzonymi przez Boga współtwórcami. Musimy oprzeć się pokusie i nadinterpretacji zachowywania się jak władcy panujący nad stworzeniem. Powinniśmy raczej rozumieć siebie jako reprezentantów, odpowiedzialnych za rozwój i troskę we współistnieniu z całym stworzeniem. Niekończące się dążenie do wzrostu i gromadzenia bogactwa często jest postrzegane jako cel ostateczny, ale my wierzymy, że to dobro stworzenia jest Bożym zamiarem i celem. Stworzenie nie jest na sprzedaż! Zmiany klimatyczne mają różny wpływ na poszczególne miejsca. Ale w tkance stworzenia uznajemy, że rozwiązania problemu zmiany klimatu są zarówno globalne jak i lokalne.

Edukacja i alternatywne modele gospodarcze

34) Musimy głosić prawdę o dominującym modelu gospodarczym naszych czasów. W wyniku dążenia do wzrostu ekonomicznego ziemia, woda i wszystkie stworzenia stały się towarem. To niesprawiedliwe! Poszukujemy alternatywnych modeli gospodarczych, służących dobru całego stworzenia. Przez kształcenie ogólne i teologiczne, Kościół może promować lokalne i globalne wysiłki na rzecz przygotowania tego pokolenia do wprowadzania pozytywnych zmian. ŚFL może pomóc Kościołom członkowskim tworzyć

silnie umocowane teologicznie programy zachowania stworzenia, świadomego ekologicznie stylu życia oraz rzecznictwa.

Programy wymiany, wymiana doświadczeń i rzecznictwo

35) Wyrażamy uznanie dla prac ŚFL na rzecz troski o stworzenie, w szczególności dla prac Biura ds. Młodzieży podczas szczytów Konferencji stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP). Podkreślamy różnorodność pracy, jaka została do tej pory wykonana w lokalnych kontekstach i zachęcamy ŚFL do organizowania szkoleń i rozwijania potencjału, zwłaszcza w zakresie programów wymiany oraz wymiany doświadczeń. To globalne świadectwo wzmocni Kościoły członkowskie do głośnego wyrażania swoich indywidualnych opinii. Istnienie międzynarodowych korporacji komplikuje kwestię rzecznictwa w ramach jednego kraju, ale twórcze partnerstwa pomiędzy Kościołami, jak również z partnerami w ramach społeczeństwa obywatelskiego i z sektora prywatnego, mogą wzmocnić nasze wysiłki. (*Dwunaste Zgromadzenie Ogólne Światowej Federacji Luterskiej. Posłanie*, tłum. E. Sojka, „Studia i Dokumentu Ekumeniczne” r. XXXIII: 2017, nr 2 (81), s. 88-89).

Rezolucja XII Zgromadzenia Ogólnego w sprawie zmiany klimatu

Zgromadzenie docenia i z wdzięcznością uznaje pracę i starania, które zostały wprowadzone w ciągu ostatnich siedmiu lat przez ŚFL w sprawie sprawiedliwości klimatycznej, w tym udział młodzieży i reprezentację na Konferencji Stron [Conference of Parties] (COP), a także przywództwo młodzieży w kampanii #fastfortheclimate [Poszczę dla klimatu].

Niemniej jednak, Zgromadzenie wzywa globalną wspólnotę do jeszcze większego wzmocnienia wysiłków na rzecz sprawiedliwości klimatycznej.

Zgromadzenie potwierdza publiczne oświadczenie [Rady ŚFL] z 2014 r., które wzywa ŚFL do osiągnięcia neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla do 2050 r. By osiągnięcie tego celu było możliwe, wzywa pilnie do wprowadzenia planu konkretnych działań.

Zgromadzenie wzywa do kontynuacji udziału młodzieży i jej reprezentacji na posiedzeniach COP.

Zgromadzenie popiera kontynuację Sieci Klimatycznej ŚFL [*LWF Climate Network*] i jej wzmocnienie, w tym zachęcanie do tworzenia regionalnych sieci klimatycznych.

Zgromadzenie wzywa Kościoły członkowskie do promowania w całej wspólnotie ŚFL „Blue Communities” [Niebieskich wspólnot] (<https://canadians.org/bluecommunities>), które szanują prawo człowieka do wody, promują wodę jako dobro publiczne i mówią, żeby używać wody z kranu, gdy jest to bezpieczne.

Zgromadzenie wzywa ŚFL do wzmocnienia prac teologicznych dotyczących zmian klimatycznych, w tym promowania obecnie dostępnych zasobów pochodzących z Kościołów członkowskich (np. list biskupów Kościoła Szwecji na temat klimatu: <https://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=1465598>), a także budowania potencjału i edukacji.

Zgromadzenie, w uznaniu raportu Delegacji ŚFL na szczyt COP22 (który został przyjęty podczas afrykańskiej konferencji przygotowującej do Zgromadzenia ŚFL [*African Pre-Assembly*]), usilnie nalega, aby Kościoły członkowskie ŚFL włączyły program nauczania dotyczący zmian klimatycznych do religijnej edukacji, np. wychowania chrześcijańskiego, szkółek niedzielnych lub zajęć confirmacyjnych.

Zgromadzenie wzywa wspólnotę Kościołów do popierania troski o środowisko i jego ochrony.

Zgromadzenie wzywa Kościoły członkowskie do zintegrowania tych celów i zaangażowania rządów i organizacji krajowych lub lokalnych w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG). „Stworzenie nie na sprzedaż” wskazuje na odpowiedzialność wspólnoty za troskę i utrzymanie Bożego stworzenia. Odnosząc się do rezolucji COP21 – Porozumienia paryskiego – Zgromadzenie przypomina Kościołom członkowskim o ich odpowiedzialności i potrzebnych wysiłkach na rzecz propagowania sprawiedliwości klimatycznej, zwłaszcza jeśli chodzi o angażowanie rządów w rozwój niskowęglowy i nakłanianie ich do utrzymywania globalnego ocieplenia poniżej 1,5°C.

Zgromadzenie potwierdza fakt, że światowy kryzys ekologiczny, w tym zmiany klimatu, jest wywołany przez człowieka. To sprawa duchowa. Jako ludzie wiary jesteśmy powołani do życia we właściwej relacji ze stworzeniem i nie wyczerpywania go.

(Resolution on climate change, w “Liberated by God’s Grace” Assembly Report. LWF Twelfth Assembly, Windhoek, Namibia, 10–16 May 2017, Geneva 2017, s. 75-76).

Rezolucja XII Zgromadzenia Ogólnego w sprawie komercjalizacji stworzenia i traktowania go jako towaru

„Potem PAN Bóg wziął człowieka i umieścił go w ogrodzie Eden, aby go uprawiał i strzegł” (1 Mż/Rdz 2,15)

Zgromadzenie zauważa z głębokim niepokojem, że ludzkie życie i stworzenie są w dzisiejszym świecie coraz bardziej skomercjalizowane i traktowane jako towary. Taka komercjalizacja i utowarowienie dewaluuje Boże stworzenie i okrada ludzi z ich godności danej przez Boga. W ten sposób zagrożony jest każdy wymiar stworzenia powierzony ludziom i ich życie samo w sobie. Zgromadzenie uważa za niepokojące, że praktyka komercjalizacji i traktowania jako towar rozciąga się nawet na przesłanie Bożej Ewangelii łaski, przez wyznaczenie cen za posługę Kościoła, redukując ją do towaru, który można kupić i sprzedać.

Dlatego Zgromadzenie:

- zachęca ŚFL do znalezienia sposobów pomocy Kościołom członkowskim, aby stały się bardziej teologicznie ugruntowane w swoim nauczaniu o godności ludzkiej i wartości stworzenia;
- piętnuje nadmierne niszczenie zasobów naturalnych, w tym nadużywanie gruntów tylko do celów komercyjnych, ponieważ ludzkie niszczenie stworzenia jest samozagładą, gdyż ludzie są nieodłączną częścią stworzenia;
- przyznaje, że ze względu na działalność człowieka, stworzenie traci różnorodność biologiczną w bardzo alarmującym tempie, i rozumie, że utrata różnorodności biologicznej zagraża delikatnej równowadze systemu Ziemi tak poważnie, jak zmiany klimatu. Zgromadzenie wzywa Biuro Wspólnot ŚFL i Kościoły członkowskie ŚFL do poświęcenia szczególnej uwagi i działania w tej sprawie, w tym w kontekście Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej (CBD).
- obawia się, że poprzez kompensację emisji dwutlenku węgla zanieczyszczenie jest traktowane jako towar. Zgromadzenie uznaje obecne wysiłki za okres przejściowy i wzywa do rzecznicstwa wobec korporacji i krajów w zakresie odpowiedzialnych i zrównoważonych wysiłków na rzecz emisji dwutlenku węgla.

(*Resolution on commercialization and commodification of creation*, w: *“Liberated by God’s Grace” Assembly Report. LWF Twelfth Assembly, Windhoek, Namibia, 10–16 May 2017*, Geneva 2017, s. 78).

Rezolucja XII Zgromadzenia Ogólnego w sprawie nierówności i zasobów

Zgromadzenie uznaje, że Bóg stworzył wystarczającą ilość zasobów, aby każdy mógł żyć w godności. Jako ludzie wiary jesteśmy głęboko zaniepokojeni rosnącymi nierównościami wewnątrz i między krajami. Wskazują one, że korzyści wynikające z globalizacji i wzrostu gospodarczego często nie są dzielone. Fundusze te mogłyby finansować ochronę socjalną, taką jak służba zdrowia, edukacja i emerytury.

Zgromadzenie wzywa Kościoły członkowskie i powiązane organizacje wszędzie, aby zabierały głos i żądały sprawiedliwej redystrybucji bogactwa i ochrony socjalnej, jako kwestii sprawiedliwości i praw człowieka dla wszystkich.

Zgromadzenie przypomina również i potwierdza następującą rezolucję przyjętą przez Radę na posiedzeniu w 2013 r.:

„São Paulo Statement: International Financial Transformation for the Economy of Life [Deklaracja z São Paulo: Międzynarodowa transformacja finansowa na rzecz gospodarki życia] (<http://www.oikoumene.org/en/resources/documents/wcc-programmes/public-witness-addressing-power-affirmingpeace/poverty-wealth-and-ecology/finance-speculation-debt/sao-paulo-statement-international-financial-transformation-forthe-economy-of-life>) Została ona przyjęta w dniu 5 października 2012 r. na spotkaniu, które odbyło się w odpowiedzi na dziesięciolecie prac związanych z kwestiami sprawiedliwości gospodarczej, społecznej i ekologicznej, w których udział brały Światowa Wspólnota Kościołów Reformowanych, Światowa Rada Kościołów, Rada Światowej Misji [Rady Misji Światowej] i Światowa Federacja Luterńska.

Rada ŚFL zaleca *São Paulo Statement* [Oświadczenie z São Paulo] Kościołom członkowskim dla ich studiów i rzecznictwa, oraz zachęca Biuro Wspólnoty do dalszego angażowania się w kolejne działania w ramach tego procesu”.

(*Resolution on inequalities and resources*, w: *“Liberated by God’s Grace” Assembly Report. LWF Twelfth Assembly, Windhoek, Namibia, 10–16 May 2017*, Geneva 2017, s. 76-77).

Zobacz także:

“Liberated by God’s Grace” Assembly Report. LWF Twelfth Assembly, Windhoek, Namibia, 10–16 May 2017, Geneva 2017, s. 102-108, <https://www.lutheranworld.org/content/resource-report-twelfth-lwf-assembly>

Strategia ŚFL na lata 2019-2024

[...]

Nasz globalny kontekst

Nasza podróż jako wspólnoty Kościołów odbywa się w kontekście globalnym, który nieustannie się zmienia. Poniżej przedstawiamy kilka trendów, które kształtują dzisiejszy świat. Znajomość i analiza tych trendów jest decydująca dla naszego zaangażowania jako wspólnoty Kościołów.

Globalne, zewnętrzne

[...]

- Istnieje dominująca logika rynku, która ma pierwszeństwo w społecznym dyskursie dotyczącym tematów społecznych i ekologicznych.

[...]

- Zmiany klimatyczne przyspieszają, co szczególnie mocno obciąża najsłabsze grupy demograficzne.

[...]

Nasze strategiczne priorytety

[...]

Promowanie ludzkiej godności, sprawiedliwości i pokoju

Na podstawie naszych przekonań wiary i refleksji teologicznych jesteśmy zobowiązani do poszanowania ludzkiej godności i pracy na rzecz sprawiedliwości i pokoju. Obejmuje to utrzymywanie integralności stworzenia i potwierdzanie praw człowieka każdej indywidualnej osoby. Opierając się na lokalnym świadectwie Kościołów członkowskich ŚFL, dążymy do wyrażenia tych zobowiązań jako globalna wspólnota Kościołów. Czyniąc to staramy się odpowiedzieć na cierpienie i zająć się jego przyczynami.

Jako wspólnota Kościołów będziemy współpracować, aby:

[...]

Wzmocnić wysiłki na rzecz sprawiedliwości klimatycznej:

- Będziemy wspierać Kościoły członkowskie w ich edukacji i działaniach związanych ze zmianą klimatu.
- Będziemy bezpośrednio przyczyniać się do łagodzenia zmiany klimatu i adaptacji wśród osób najbardziej narażonych.
- Wzmocnimy poparcie dla odpowiednich działań na rzecz klimatu na wszystkich poziomach.

(*With Passion for the Church and for the World LWF Strategy 2019 – 2024*, Geneva 2018, s. 13.17.23.26, dostępna także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-lwf-strategy-2019-2024>)

Raport *Ograniczenie globalnego ocieplenia do 1,5°C. Ryzyka klimatyczne i nieodwracalne straty, których musimy uniknąć. Studium, 2018*

[Raport opublikowany przez: Brot für die Welt. Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung e. V., Światową Radę Kościołów, ACT Alliance, Światową Federację Luterańską]

[...]

Nasze końcowe zalecenia dotyczące zasad postępowania

Pół stopnia ma znaczenie! Raport specjalny IPCC o globalnym ociepleniu o wartości 1,5°C pokazuje, że mamy do wyboru: przekroczenie proggu 1,5°C przy nieproporcjonalnie wysokim ryzyku dla osób ubogich i wrażliwych, lub akceptująca barierę 1,5°C, oparta na prawach człowieka droga transformacji odpornego na zmiany klimatyczne zrównoważonego rozwoju opartego na zerowej emisji, przy mniejszych szkodach, mniejszym ryzyku klimatycznym, wyższym dochodzie na mieszkańca, większym bezpieczeństwie ludzkim, trwałym życiu, większej równości, sprawiedliwości i wielostronnej współpracy. Dlatego warto podejmować wszelkie starania, aby średnia temperatura nie wzrosła o więcej niż 1,5°C i aby uzgodnić globalne porozumienie dla przyszłości, której wszyscy chcemy.

W świetle ustaleń IPCC zalecamy następujące kluczowe elementy dla takiego porozumienia:

1. Środki ostrożności i współpraca wielostronna: działania w zakresie klimatu w kontekście Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG) i DRR (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction [Podstawy dla Obniżenia Ryzyka Katastrof z Sendai]) muszą starać się unikać nieznanego lub wysokiego ryzyka. Najnowsze badania naukowe pokazują, że jeśli chcemy utrzymać globalne ocieplenie na poziomie wzrostu o 1,5°C, musimy zainwestować maksymalną ilość zasobów i wielostronną współpracę.
2. Ograniczenie luk w wiedzy i budowanie potencjałów krajowych: wciąż istnieje wiele luk w zakresie wiedzy i potencjału związanych z zagrożeniami klimatycznymi i ścieżkami ich łagodzenia. Systematyczne reagowanie na nie musi stać się drugim priorytetem, jeśli mamy odpowiedzialnie reagować na zmiany klimatyczne.
3. Równość i sprawiedliwość klimatyczna: działanie na rzecz równości i sprawiedliwości, w tym równość płci i sprawiedliwość międzypokoleniowa poprzez działania wielostronne i krajowe, jest niezbędne, jeśli mamy przezwyciężyć podstawowe przyczyny słabości, osiągnąć Cele Zrównoważonego Rozwoju i zadbać o to, by globalne ocieplenie nie przekroczyło 1,5°C.
4. Potrójna wygrana w łagodzeniu skutków, przystosowaniu i zrównoważonym rozwoju: mobilizacja korzyści płynących z działań w dziedzinie klimatu i zrównoważonego rozwoju, w tym poprzez dostosowanie krajowo ustalonych wkładów [Nationally Determined Contribution] (NDC) [przewidzianych w Porozumieniu paryskim z 2015 roku] i planów rozwoju, oraz zminimalizowanie potencjalnych kompromisów, jest receptą na sukces.
5. Transformacyjna adaptacja: skutki i ryzyka związane ze zmianą klimatu często zależą od strony. Dlatego też rządy muszą opracować i wdrożyć krajowe plany adaptacyjne [National Adaptation Plan] (NAP) i krajowo określonego wkładu (NDC), a także lokalne plany adaptacyjne, które są oparte na nauce i faktach oraz które w pierwszej kolejności reagują na podstawowe przyczyny podatności na zagrożenia oraz wyjątkowe potrzeby szczególnie wrażliwych osób i sektorów.
6. Zwiększona ochrona osób przesiedlonych przez zmiany klimatu: zapewnienie poszanowania, ochrony i realizacji praw człowieka przesiedleńców i osób, które zostały zmuszone do migracji z powodu niekorzystnych skutków zmian klimatu, oraz że wspólnota państw wspiera potrzeby, opierając się na zaleceniach platformy dotyczącej przemieszczania się po katastrofie.
7. Oddzielenie wzrostu gospodarczego od emisji gazów cieplarnianych: szybkie i głębokie przemiany gospodarcze opierają się na ścieżce zrównoważonego rozwoju, innymi słowy, zmianie behawioralnej, zrównoważonej konsumpcji, niskim wzroście populacji, wysokim rozwoju społecznym, postępie technicznym oraz niskim zapotrzebowaniu na energię i żywność.
8. Głębokie i szybkie ograniczenie emisji: nie ma alternatywy dla energicznego zmniejszenia emisji do 2030 r. do około 25 Gt lub mniej, w tym poprzez ceny węgla i wysokie inwestycje w energię w 100% ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczną. Jest to jedyny sposób stabilizacji globalnego ocieplenia na poziomie lub poniżej 1,5°C. Z uwagi na szybką i głęboką redukcję emisji, w połączeniu ze zwiększoną sekwestracją węgla poprzez przywracanie naturalnych pochłaniaczy dwutlenku węgla, można zminimalizować potrzebę BECCS (Biomass energy combined with carbon capture and storage [Energia biomasy połączona z wychwytywaniem i składowaniem węgla]) innych ryzykownych technologii usuwania dwutlenku węgla (CDR [carbon dioxide removal]).

9. Zminimalizować ślad ekologiczny dotyczący użytkowania gruntów związany z działaniami na rzecz klimatu: ścieżki łagodzenia zmian spójne z utrzymaniem globalnego ocieplenia na poziomie wzrostu o 1,5°C będą masowo kształtować przyszłą energię i użytkowanie gruntów, przynosząc ewentualne dodatkowe korzyści i kompromisy ze zrównoważonym rozwojem. W związku z tym minimalizowanie śladu użytkowania gruntów ma decydujące znaczenie.
10. Ograniczenie inwestycji: zapewnienie, że inwestycje zmieniają się z „brązowego” i niezrównoważonego na „zielony” i zrównoważony, wymagają dużych inwestycji w zrównoważoną energię (w latach 2018-2050) w zakresie do trzech bilionów dolarów rocznie.
11. Nowa architektura sprawiedliwego finansowania i transferu ryzyka związanego z klimatem, w tym fundusz na pokrycie strat i szkód: nawet w świecie o temperaturze wyższej o 1,5° C, miliony ludzi i wiele podatnych krajów jest narażonych na ryzyko uwięzienia w ubóstwie. Dlatego transfer ryzyka związanego z klimatem i finansowanie oparte na sprawiedliwości i zasadzie „zanieczyszczający płaci” są niezbędnym sposobem uniknięcia katastrofy humanitarnej i zapewnienia realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

(*Limiting Global Warming to 1.5. The Climate Risks and Irreversible Losses We Must Avoid, Study*, Berlin 2018, s. 52, dostępne także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-limiting-global-warming-15degc>)

Oświadczenie Świat potrzebuje solidnych wytycznych w zakresie wdrażania porozumienia paryskiego, maj 2018

2 maja 2018

Światowa Federacja Luterńska angażuje się w walkę ze zmianami klimatu. Zmiana klimatu stanowi wyzwanie o ogromnych proporcjach, z konkretnymi efektami odczuwalnymi wszędzie. Uderza ona jednak nieproporcjonalnie w tych, którzy często są najmniej za nią odpowiedzialni, przede wszystkim w biednych. Właśnie dlatego dla Światowej Federacji Luterńskiej zmiana klimatu jest kwestią sprawiedliwości.

Światowa Federacja Luterńska, wraz z partnerami ekumenicznymi i międzywyznaniowymi, odegrała ważną rolę w promowaniu porozumienia, które uznaje sprawiedliwość międzypokoleniową i reaguje na skutki zmian klimatycznych w najsłabszych społecznościach. Z zadowoleniem przyjęła porozumienie paryskie przyjęte w 2015 r. jako historyczne porozumienie i punkt wyjścia do dalszych działań.

W Bonn w Niemczech trwają negocjacje mające na celu opracowanie zasad, procedur i wytycznych dotyczących wdrażania porozumienia paryskiego - inaczej nazywanego „zestawem zasad” [„rulebook”]. Ambitny zbiór zasad stanowiłby solidne ramy działania, pozwalające na skuteczne i sprawiedliwe wdrożenie umowy, w szczególności w celu utrzymania wzrostu temperatury znacznie poniżej 2°C i dążenia do przestrzegania limitu temperatury 1,5°C.

Następne spotkanie Konferencji Stron (COP24) Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu odbędzie się w dniach 3-14 grudnia 2018 r. w Katowicach, w Polsce. Oczekuje się, że sfinalizuje ono i przyjmie ten tak zwany „zestaw zasad” oraz zamknie Dialog z Talanoa, który szczegółowo rozważa globalne działania w dziedzinie klimatu.

Niestety, negocjacje były powolne. Niektórzy próbowali je blokować. Na przeszkodzie stają też problemy: obecny poziom ambicji krajowo ustalonych wkładów [Nationally Determined Contribution] (NDC)

[przewidywanych w Porozumieniu paryskim z 2015 roku] jest dramatycznie niewystarczający, stawiając świat na drodze do ocieplenia na poziomie 3°C. Ponadto mamy do czynienia z osłabionym zaangażowaniem krajów rozwiniętych w finansowanie środków dostosowawczych i łagodzących.

W obliczu tego Światowa Federacja Luterńska:

- wzywa rządy przy stole w Bonn do zachowania integralności porozumienia paryskiego i poczynienia postępów w kierunku przyjęcia ambitnego i solidnego „zestawu zasad” na COP24.
- wzywa swoje Kościoły członkowskie, grupy społeczeństwa obywatelskiego i poszczególnych obywateli do dalszego wywierania nacisku na swoje rządy, aby odgrywały konstruktywną i zorientowaną na rozwiązania rolę przy stołach negocjacyjnych w kierunku silnego „zestawu zasad” porozumienia paryskiego.
- zobowiązuje się nadal zajmować się zmianami klimatycznymi, czerpiąc z wiary w deklarację „Stworzenie – nie na sprzedaż” (XII Zgromadzenie Ogólne ŚFL, 2017 r.).

„Do PANA należy ziemia i to, co ją zapełnia, świat i jego mieszkańcy, On bowiem utwierdził go na morzach i osadził nad rzekami” (Ps 24).

(*The World Needs Robust Implementation Guidelines for The Paris Agreement*, https://www.lutheranworld.org/sites/default/files/2018/documents/180502_the_world_needs_robust_implementation_guidelines_for_the_paris_agreement.pdf)

Publikacje ŚFL dotyczące problematyki troski o stworzenie:

Liberation of Creation and the Myth of Unlimited Growth. Consultation Mariaholm/Oslo, Norway, March 1989, „LWF Studies” r. 1990, z. July = *Befreiung der Schöpfung und Wachstumswirtschaft*, „LWB-Studien” r. 1989, z. Dezember. Dostępne także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-liberation-creation-and-myth-unlimited-growth-lwf-studies>

Creation – An Ecumenical Challenge? Selected papers from the study undertaken by the Institute for Ecumenical Research, Strasbourg, France [1982-1987], „LWF Documentation” t. 28: 1990 = *Schöpfung – eine ökumenische Herausforderung? Ausgewählte Texte aus der Studie des Instituts für Ökumenische Forschung [1982-1987]*, „LWB-Dokumentation” t. 28: 1990.

Concern for Creation: Voices on the Theology of Creation, „Tro & Tanke” r. 1995, nr 5; dostępne także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-concern-creation-voices-theology-creation>

Guiding Principles for Sustainable Development, Geneva 2002 = *Leitsätze für eine nachhaltige Entwicklung*, Genf 2002, dostępne także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-guiding-principles-sustainable-development>

Climate Change – Facing Our Vulnerability, „Lutheran World Information” r. 2008, nr 5 = *Klimawandel – Konfrontiert mit unserer Verwundbarkeit*, „LWI – Lutherische Welt

Information” r. 2008, nr 5, dostępne także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-lutheran-world-information-lutherische-welt-information-2008>

Youth Toolkit on Climate Change, Geneva 2008, dostępny także:

<https://www.lutheranworld.org/content/resource-youth-toolkit-climate-change>

God, Creation and Climate Change: Spiritual and Ethical Perspectives, „LWF Studies” r. 2009, z. 2, dostępne także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-god-creation-and-climate-change>

God, Creation and Climate Change. A resource for reflection and discussion, Geneva 2009, dostępne także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-god-creation-and-climate-change-0>

LWF Together the Earth needs you. Guidebook, Geneva 2011 = *LWF Together Die Erde braucht Dich! Guidebook*, Genf 2011, dostępne także: <https://www.lutheranworld.org/content/resource-lwf-together-earth-needs-you-guidebook>

The LWF Together – green and just 2012 guidebook, Geneva 2012, dostępne także:

<https://www.lutheranworld.org/content/resource-lwf-together-2012-guidebook>

LWF Calls to Monthly Day of Fasting for Climate Justice,

<https://www.lutheranworld.org/content/resource-fasting-climate-justice-lutheran-perspective>

Creation – Not for Sale, red. A. Burghardt, Geneva 2016 = *Schöpfung – für Geld nicht zu haben*, red. A. Burghardt, Genf 2016, dostępne także:

<https://www.lutheranworld.org/content/resource-reformation-booklet-liberated-gods-grace>

Materiały wybrał i przygotował: dr hab. Jerzy Sojka (Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP)